

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТИМУЛЮВАННЯ
ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ
(досвід Чеської Республіки)**

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

вул. Велика

Житомирська, 11, офіс 620

01025,

м. Київ, Україна

тел. +38 044 255 92 31

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

Метою дослідження є аналіз нормативно-правового забезпечення політики стимулювання відновлюваної енергетики в Чеській Республіці в частині аналізу окремих механізмів та інструментів та інституційної підтримки. Визначено, що довгостроковий відновлювано-енергетичний план є основним регламентуючим інструментом забезпечення політики стимулювання ВДЕ з метою забезпечення розвитку сонячної, вітрової, гео- та сонячно-термальної енергії, гідроенергії, енергії біогазу та біомаси. Основними механізмами стимулювання відновлюваної енергетики в Чеській Республіці є пільговий та преміальний тариф, виділення субсидій на проекти з ВДЕ, система звільнення від оподаткування податком на прибуток та податком на нерухоме майно.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в рамках проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) і Міністерства Великобританії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного й фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні рівня використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготували: к. е. н. Алла Іващенко.

За заг. редакцією В. М. Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах автора, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автор не є співробітником, не консультує, не володіє акціями та не отримує фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язаний.

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2017

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	4
АНОТАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	5
ВСТУП	6
Досвід Чеської Республіки	7
1. Закон «Щодо стимулювання виробництва електроенергії з ВДЕ»	7
2. Державна програма стимулювання енергоефективності та використання ВДЕ	8
3. Операційна програма «Підприємство та інновації», 2007-2013	8
4. Операційна програма «Навколишнє середовище», 2007-2013	9
5. Регламент ЄС «Про впровадження правил щодо схем підтримки агропромислової політики та фермерів»	9
6. Національний відновлювано-енергетичний план дій Чехії	9
6.1. Схеми підтримки виробництва електроенергії з ВДЕ	11
6.1.1. Пільговий тариф (державна ціна купівлі)	11
6.1.2. Преміальний тариф (зелений бонус)	14
6.1.3. Субсидії	19
6.1.4. Система звільнення від оподаткування (податок на прибуток)	20
6.1.5. Зміна підходів щодо податкового регулювання проектів ВДЕ	21
6.2. Схеми підтримки ТЕЦ з ВДЕ	21
6.2.1. Субсидії	22
6.2.2. Механізм звільнення від сплати податку на нерухоме майно	22
6.3. Інституційна підтримка ВДЕ в Чехії	22
ВИСНОВКИ	24

СКОРОЧЕННЯ

ВДЕ – відновлювані джерела енергії;

СНР – станції з комбінованого виробництва тепла та електроенергії (combined heat and power plants);

ВЕЦ – вітрові електростанції;

ГЕЦ – гідроелектростанції;

ТЕЦ – теплові електростанції;

СЕЦ – сонячні електростанції;

СЗК – чеські крони.

АНОТАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

В дослідженні проаналізовано урядові програми щодо стимулювання відновлюваної або альтернативної енергетики в Чеській Республіці на основі етапів формування нормативно-правового забезпечення (впродовж 2005-2017 років).

Вперше було запроваджено підходи щодо стимулювання ВДЕ в Чехії з прийняттям Закону № 180/2005 «Про стимулювання виробництва електроенергії з ВДЕ», яким було урегульовано систему гарантованого підключення до мережі, системи стимулювання електростанцій з ВДЕ та гарантовану купівлю виробленої альтернативної енергії на 15 років.

У 2006 році було прийнято Державну програму стимулювання енергоефективності та використання ВДЕ, сутність якої полягала у фінансуванні проектів опалення та виробництва електроенергії з ВДЕ. Введення в дію у 2007 році операційної програми «Підприємство та інновації» передбачало фінансування нових малих та середніх підприємств щодо використання ВДЕ (субсидіювання в розмірі до 50% вкладених коштів).

У 2007 році було прийнято операційну програму «Навколишнє середовище» щодо фінансування етапів будівництва та реконструкції електростанцій з ВДЕ (ГЕС, ВЕС) та станцій СНР (енергії біогазу, звалищного газу, газу зі стічних вод, включаючи будівництво установок для отримання газу). Розмір субсидії складав до 40% інвестованих коштів.

Регламентом ЄС № 782/2003 «Про впровадження правил щодо схем підтримки агропромислової політики та фермерів» також було передбачено фінансування тієї площі земель, на якій вирощувались культури, що використовувалися для виробництва (субсидії 45 євро за кожен 1 га такої площі).

Національним відновлювано-енергетичним планом дій Чехії передбачено досягнення мети щодо забезпечення 14% споживання за рахунок відновлюваної енергетики, в рамках якого передбачено такі схеми підтримки:

- пільговий тариф;
- зелений бонус;
- субсидіювання;
- звільнення від оподаткування;
- пільгові механізми податкового регулювання.

Наявність різноманітних стимулюючих механізмів регулювання сфери відновлюваної енергетики в Чеській Республіці дозволило досягти згідно з Національним відновлювано-енергетичним планом дій Чехії у 2015 році національного споживання енергії за рахунок ВДЕ на рівні 12%, зокрема 13,6% для систем опалення й охолодження та 12,8% для споживання електроенергії.

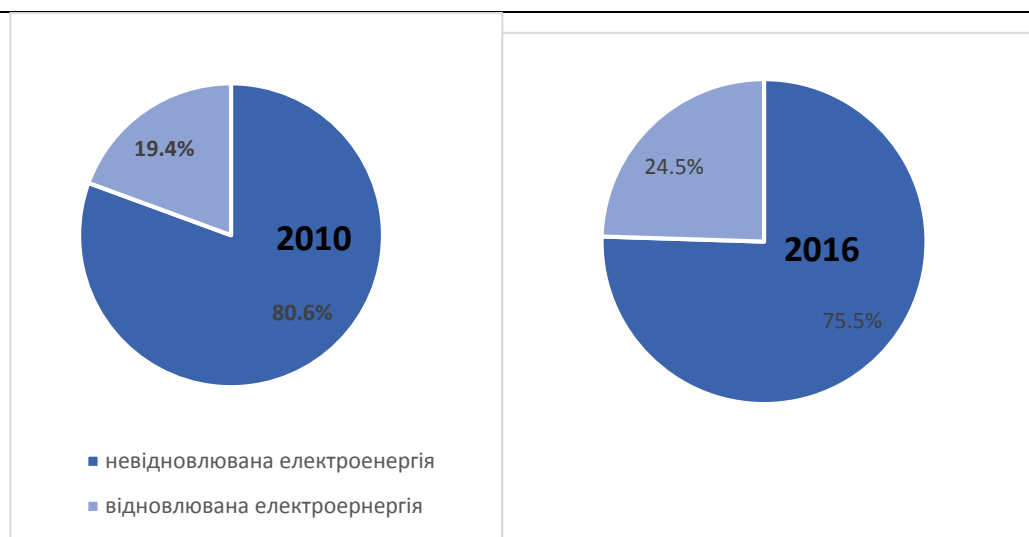
ВСТУП

Глобальна структура споживання енергії свідчить про значний рівень зростання частки відновлюваних джерел енергії з 16%¹ у 2010 році до 19%² у 2015 році, особливо це стосується сучасних видів ВДЕ – сонячної, вітрової, геотермальної енергії, гідроенергії, а не тільки енергії біомаси. Таким чином, можна сказати про зменшення рівня споживання видобувних джерел енергії.

Крім споживання відбуваються суттєві зміни й у глобальному виробництві енергії, значну частку якої займають ВДЕ (Рис. 1). Для 2010 року у сфері ВДЕ характерним було домінування тільки гідроенергії, але у 2016 році можна спостерігати значний розвиток інших сучасних видів відновлюваної енергетики, таких як вітрова (4%), біоенергія (2%), сонячна (1,5%), геотермальна та енергія океану (0,4%) у світовому виробництві².

Рис. 1
Структура
глобального
виробництва
електроенергії
на 2010 та 2016
роки, %

Джерело:
Глобальний звіт
ВДЕ за 2011¹ та
2017² роки

В Чеській Республіці у 2010 році було затверджено Національний відновлювано-енергетичний план дій, в якому стратегічною метою на 2020 рік є досягнення 14%-вої частки споживання за рахунок відновлюваної енергетики. У дослідженні приділено увагу механізмам стимулювання відновлюваної енергетики в Чеській Республіці, серед яких варто виділити програми субсидіювання інсталяцій ВДЕ, системи пільгових та преміальних тарифів, схеми звільнення від оподаткування тощо.

¹ Renewables 2011. Global status report. Retrieved from: http://www.ren21.net/Portals/0/documents/Resources/GSR2011_FINAL.pdf.

² Renewables 2017. Global status report. Retrieved from: http://www.ren21.net/wp-content/uploads/2017/06/17-8399_GSR_2017_Full_Report_0621_Opt.pdf.

Досвід Чеської Республіки

Стимулювання альтернативної енергетики урядом Чеської Республіки (далі – Чехія) розпочалося з прийняття Закону «Про стимулювання виробництва електроенергії з ВДЕ», метою якого було створення механізмів підтримки та стимулювання виробництва відновлюваної енергетики. У подальшому (2006-2013 роки) була поширена практика затвердження державних рамкових програм (Державна програма стимулювання енергоефективності та використання ВДЕ, операційні програми «Підприємство та інновації» та «Навколишнє середовище»), основні заходи в яких були спрямовані на скорочення рівня споживання первинної енергії та стимулювання відновлюваної енергетики (переважно субсидіювання й інвестування в проекти ВДЕ).

Також у рамках Регламенту ЄС «Про впровадження правил щодо схем підтримки агропромислової політики та фермерів» виділялося фінансування на кожний 1 га землі для вирощування культур, які використовувалися для виробництва енергії. У 2010 році було прийнято Національний відновлювано-енергетичний план дій Чехії (до 2020 року), основною метою якого стало забезпечення 14%-вої частки ВДЕ у загальному споживанні, задля досягнення чого передбачено такі механізми стимулювання, як пільгові тарифи, зелені бонуси, субсидії, механізми звільнення від оподаткування тощо.

1. Закон № 180/2005 «Про стимулювання виробництва електроенергії з ВДЕ» від 31 березня 2005 року³

Зазначений закон набрав чинності 01.01.2006 та запровадив нову систему стимулювання ВДЕ⁴ в Чехії, зокрема:

- переважне право на підключення до мережі електростанцій з ВДЕ;
- гарантування надходжень за кожну одиницю виробленої енергії на період до 15 років із дати введення в експлуатацію електростанції;
- можливість обирати між двома системами стимулювання:
 - мінімальна ціна купівлі – вся вироблена електроенергія може бути продана оператору відповідної розподільної системи;
 - зелені бонуси (додаткові виплати понад ринкову ціну за електроенергію);
- підтримка електроенергії з ВДЕ для власного споживання (яка не розподіляється до мережі);
- збереження рівня закупівельної ціни для обладнання, введеного в експлуатацію на період до 15 років;
- максимальний річний рівень падіння закупівельної ціни для електроенергії на нове обладнання в 5%.

³ Act No.180/2005 Coll. Retrieved from: http://www.czrea.org/files/pdf_en/zakony/RES_act_english.pdf.

⁴ Report on the Fulfilment of the Indicative Target for Electricity Production from Renewable Energy Sources for 2008. Retrieved from: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/26677/45355/549841/priloha001.pdf>.

2. Державна програма стимулювання енергоефективності та використання ВДЕ⁵, 2006

Державна програма стимулювання енергоефективності та використання ВДЕ поділялася на дві частини: частина А передбачала інвестування у виробництво електроенергії, в той час як частина В була спрямована на фінансування в проекти опалення з ВДЕ.

В рамках частини А цієї державної програми⁵ інвестори, які інвестували кошти у виробництво електроенергії з використанням ВДЕ, мали право на отримання до 40% від інвестованих коштів, але не більше ніж 5 млн CZK (близько 186,5 тис. євро) у 2008 році⁴.

Частина В державної програми була сфокусована на інвестуванні в проекти опалення з ВДЕ, а не виробництво електроенергії (мали право на отримання коштів тільки некомерційні підприємства).

Види підтримки в рамках державної програми⁵:

- інвестиційне стимулювання розвитку екологічно сприятливих методів опалення та водонагрівання у квартирах і будинках для фізичних осіб:
 - бойлери, які використовують біомасу;
 - сонячні системи нагріву води протягом цілого року;
 - сонячні системи для опалення та нагріву води протягом цілого року;
- інвестиційне стимулювання здійснення опалення у квартирах та будинках для фізичних осіб шляхом використання радіаторів.

3. Операційна програма «Підприємство та інновації», 2007-2013⁶

Частиною операційної програми⁶ була програма екоенергетичної субсидії (ЕКО-energie subsidy programme), яка мала на меті стимулювання підприємств щодо скорочення споживання первинної енергії та енергії з корисних копалин і підтримку нових підприємців щодо використання ВДЕ. Бенефіціарами стимулювання в першу чергу стали малі та середні підприємства. Субсидія складала до 50% інвестиційних коштів, але не більше ніж 100 млн CZK (близько 3,7 млн євро).

⁵ State programme for the promotion of energy efficiency and the use of renewable energy resources Retrieved from: <https://www.mpo.cz/en/energy/subsidies-for-energy-savings/efekt-programme/state-programme-in-support-of-energy-savings-and-the-use-of-renewable-sources-of-energy-for-2006--12408/>.

⁴ Report on the Fulfilment of the Indicative Target for Electricity Production from Renewable Energy Sources for 2008. Retrieved from: <https://www.mpo.cz/assets/dokumenty/26677/45355/549841/priloha001.pdf>.

⁶ Operational Programme Enterprise and Innovations, (2007 – 2013). Retrieved from: ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/czech-republic/operational-programme-enterprises-and-innovations.

4. Операційна програма «Навколишнє середовище», 2007-2013⁷

Ця операційна програма⁷ передбачає інвестиційну підтримку виробництва електроенергії в некомерційній сфері за двома частинами:

- перша частина передбачає будівництво та реконструкцію електростанцій з ВДЕ (фотоелектрика, малі ГЕЦ, ВЕЦ, електростанції біомаси, теплові радіатори). Розмір субсидії для малих ГЕЦ – 40%, для ВЕЦ, теплових радіаторів та фотоелектрики – 30%;
- друга частина - будівництво та реконструкцію електростанцій СНР з ВДЕ (комбіноване виробництво – біогаз, звалищний газ, газ зі стічних вод, включаючи будівництво установок для отримання газу; комбіноване виробництво – тверда біомаса – паровий цикл, газифікація). Розмір субсидії складає 40%, але не більше ніж 100 млн CZK (близько 3,7 млн євро).

5. Регламент ЄС № 782/2003 «Про впровадження правил щодо схем підтримки агропромислової політики та фермерів»⁸

Згідно з ч. 5 (ст. 88) Регламенту ЄС № 782/2003⁸ підтримка виділялася на вирощування рослинних культур, які застосовуються для виробництва альтернативної енергії, в розмірі 45 євро на 1 га для кожної такої культури. Умовою для отримання такого типу фінансової допомоги є безперервність площі щонайменше в 1 га, яка повинна використовуватися для вирощування культур з метою виробництва відновлюваної енергетики.

6. Національний відновлювано-енергетичний план дій Чехії⁹

Міністерством промисловості та торгівлі було прийнято Національний відновлювано-енергетичний план дій Чехії⁹ в серпні 2010 року. У плані передбачено такі цілі щодо споживання енергії з ВДЕ (Рис. 2).

Треба зазначити, що Чехія має одну з найскладніших в ЄС законодавчих систем відносно авторизації та отримання дозволів на будівництво електростанцій з ВДЕ¹⁰. Етап підготовки та введення в дію триває від 122 та 196 місяців.

Також у Чехії ВДЕ підтримують шляхом застосування пільгових тарифів або зелених бонусів, сплачених за найвищою ринковою ціною. Електростанції мають право вибрати будь-яку з цих опцій. Оператори гідроелектростанцій можуть також отримати субсидії в рамках операційної

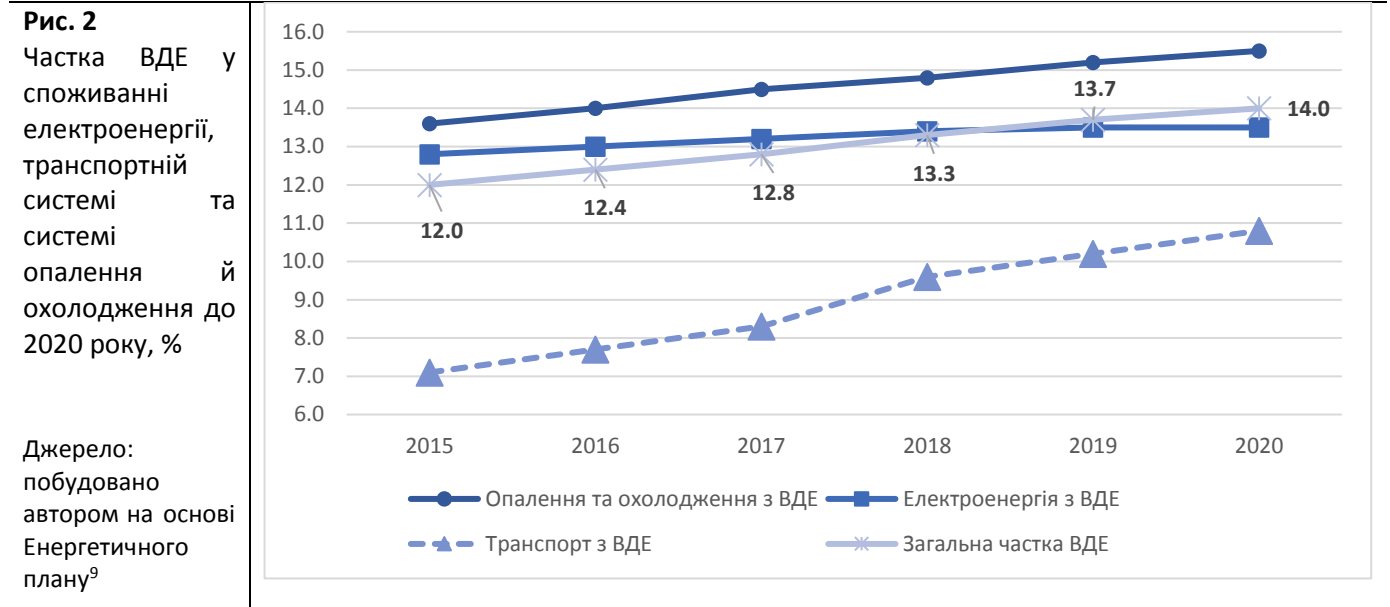
⁷ Operational Programme Environment, (2007 - 2013). Retrieved from: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2007-2013/czech-republic/operational-programme-environment-2.

⁸ Council Regulation (EC) No. 1782/2003. Retrieved from: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2b580390-78c4-4ffd-b8e7-009d2b53be58/language-en>.

⁹ Czech National Renewable Energy Action Plan (Czech NREAP). Retrieved from: http://www.ebb-eu.org/legis/ActionPlanDirective2009_28/national_renewable_energy_action_plan_czechrepublic_en.pdf.

¹⁰ K. Janda, S. Tyuleubekov, Overview of Czech and German Renewable Energy Policies, Karel Janda and Sabyrzhan Tyuleubekov, 5 December 2016. Retrieved from: https://mpr.a.ub.uni-muenchen.de/75442/1/MPRA_paper_75442.pdf.

програми «Підприємництво та інновації для досягнення конкурентоспроможності» (Entrepreneurship and Innovation for Competitiveness)¹¹. Оператори електростанцій з ВДЕ мають переважне право на підключення до мережі.

Опалення з ВДЕ більшою частиною підтримують шляхом субсидювання в рамках двох операційних програм, які фінансуються Європейським фондом регіонального розвитку (ERDF – European Regional Development Fund). Крім того, опалювальні станції з ВДЕ звільнені від сплати податку з нерухомості. В Чехії було запроваджено обов’язкове використання опалення з ВДЕ при будівництві¹².

Але з січня 2014 року виділення фінансової підтримки на будівництво нових електростанцій з ВДЕ було зупинено, винятком були тільки малі гідроелектростанції з установленою потужністю до 10 МВт та поточні проекти, які використовують біомасу, вітрову та геотермальну енергію. Незавершені проекти повинні були виконати ряд вимог, щоб мати право на отримання підтримки, – встановлена потужність, отримати дозвіл на будівництво або процедуру планування та документи щодо дати здачі в експлуатацію (Transitional Provision No. 1 and No. 2 Act No. 165/2012 Coll.)¹³.

¹¹ Operational Programme Enterprise and Innovations for Competitiveness. Retrieved from: <http://www.czechinvest.org/en/operational-programme-entrepreneurship-and-innovations-for-competitiveness>.

⁹ Czech National Renewable Energy Action Plan (Czech NREAP). Retrieved from: http://www.ebb-eu.org/legis/ActionPlanDirective2009_28/national_renewable_energy_action_plan_czechrepublic_en.pdf.

¹² Legal sources of renewable energy. Czech Republic: Overall Summary. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/>.

¹³ Act on Promoted Energy Sources and on Amendment of Some Laws (Act No. 165/2012 Coll.) Retrieved from: <https://www.iea.org/policiesandmeasures/pams/czechrepublic/name-22718-en.php>.

6.1. Схеми підтримки виробництва електроенергії з ВДЕ¹⁴

- Пільговий тариф може бути впроваджено для операторів електростанцій з ВДЕ з виробничою потужністю до 100 кВт (30 кВт для фотоелектричних інсталяцій на дахах або на фасадах або 10 МВт для гідроенергії). Фотоелектростанції та електростанції біогазу мають право на отримання пільгового тарифу, тільки якщо вони були введені в експлуатацію до 31 грудня 2013 року. Вітрові, гідро-, геотермальні або біогазові електростанції з виробничою потужністю до 100 кВт мають право на пільговий тариф, якщо вони були введені в експлуатацію до 31 грудня 2015 року та отримали дозвіл на будівництво до 2 жовтня 2013 року. Відповідальними за виплати пільгових тарифів є «обов'язкові покупці» (mandatory purchasers), які обираються Міністерством промисловості та торгівлі.

- Зелений бонус. Всі виробники електроенергії з ВДЕ мають право обрати опцію преміального тарифу. Оператори електростанцій з ВДЕ отримують бонус на річній або погодинній основі за топовою ринковою ціною на електроенергію. Ті електростанції, які генерують електроенергію з ВДЕ тільки для власних потреб, також мають право на виплату бонусів. Фотоелектростанції та електростанції біогазу мають право на бонуси, якщо вони були введені в експлуатацію до 31 грудня 2013 року. Вітрові, гідро-, геотермальні або біогазові електростанції мають право на бонуси, якщо дозвіл на будівництво був виданий до 2 жовтня 2013 року.

- Субсидії. Малі гідроелектростанції з виробничою потужністю до 10 МВт також можуть отримати субсидії в рамках програми «Підприємництво та інновації для досягнення конкурентоспроможності» 2014-2020; детальні умови щодо отримання субсидій визначено в програмі субсидіювання ВДЕ¹⁵.

6.1.1. Пільговий тариф (державна ціна купівлі)¹⁶

В серпні 2013 року чеським парламентом було внесено зміни до Закону № 165/2012¹⁶, якими де-факто було скасовано схему пільгових тарифів для всіх технологій, окрім малих гідроелектростанцій, до кінця 2013 року.

Схема пільгових тарифів застосовується майже до всіх технологій з ВДЕ. Але є деякі обмеження відповідно до Акту № 165/2012¹⁶, які представлені в Таблиці 1.

Таблиця 1

Вимоги до електростанцій та можливі суми пільгових тарифів

Тип енергії	Умови для отримання	Суми пільгових тарифів (без ПДВ)
Вітрова	- Максимальна виробнича потужність до 100 кВт	Тарифні ставки залежать від дати введення в експлуатацію:

¹⁴ Legal sources of renewable energy. Promotion in Czech Republic. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/tools-list/c/czech-republic/s/res-e/t/promotion/sum/120/lpid/119/>.

¹⁵ Programme: renewable energy sources – call I. Retrieved from: <http://www.czechinvest.org/data/files/renewable-energy-sources-call-i-resume-5459.pdf>.

¹⁶ Legal sources of renewable energy. Feed-in-tariff. Czech Republic. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/feed-in-tariff-act-on-the-promotion-of-the-use-of-res/lastp/119/>.

Тип енергії	Умови для отримання	Суми пільгових тарифів (без ПДВ)
	- Процесингове обладнання, зокрема ротор, не повинне бути старшим 2 років	- 01.01-31.12.2013: 2,294 CZK (85 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2014: 2,137 CZK (79 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2015: 2,060 CZK (76 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2016: 1,969 CZK (73 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2017: 1,930 CZK (71 євро) за 1 МВт/годину
Сонячна	- Тільки інсталяції на дахах або фасадах з максимальною потужністю до 30 кВт - Інсталяції повинні бути введені в експлуатацію до 31 грудня 2013 року	З 1.01.2014 пільгові тарифи для нових інсталяцій фотоелектрики було скасовано. Тарифні ставки для інсталяцій фотоелектрики, введених в експлуатацію до 31.12.2013, залежать від дати введення в експлуатацію: - 01.01-31.12.2011: 8,446 CZK (313 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 30 кВт; - 01.01-31.12.2011: 6,647 CZK (246 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 30 до 100 кВт; - 01.01-31.12.2011: 6,194 CZK (229 євро) за 1 МВт/годину з потужністю вище 100 кВт; - 01.01-31.12.2012: 6,802 CZK (252 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 30 кВт; - 01.01-30.06.2013: 3,691 CZK (134 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 5 кВт; - 01.01-30.06.2013: 3,064 CZK (113 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 5 кВт до 30 кВт; - 01.07-31.12.2013: 3,236 CZK (120 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 5 кВт; - 01.07-31.12.2013: 2,632 CZK (97 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 5 кВт до 30 кВт Пільговий тариф для інсталяцій фотоелектрики, введених в експлуатацію між 01.12.2010 та 31.12.2010, підлягають оподаткуванню на рівні 10% (винятком є інсталяції з потужністю до 30 кВт). Оподатковується вся електроенергія, вироблена після 01.01.2014
Геотермальна	- Геотермальні електростанції з виробничою потужністю до 100 кВт, які були введені в експлуатацію до 31 грудня 2015 року та отримали дозвіл на будівництво до 2 жовтня 2013 року	Тарифні ставки залежать від дати введення в експлуатацію: - 01.01-31.12.2016: 3,356 CZK (124 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2017: 3,290 CZK (122 євро) за 1 МВт/годину
Біогазу	- Електроенергія повинна бути вироблена на електростанції для комбінованого виробництва тепла та	З 01.01.2014 пільговий тариф для електростанцій біогазу було скасовано. Тарифні ставки для електростанцій біогазу, введених в експлуатацію до 31.12.2013, залежать від дати введення в експлуатацію:

Тип енергії	Умови для отримання	Суми пільгових тарифів (без ПДВ)
	енергії із застосуванням біогазу з більш ніж 30% рілля інших сільськогосподарських культур без різотрав'я та зернових. Це дозволить зберегти ефективно використання як мінімум 50% первинної енергії, згенерованої з біомаси, з якої вироблено біогаз - Інсталяції повинні бути введені в експлуатацію до 31 грудня 2013 року	<ul style="list-style-type: none"> - електростанції з біогазу зі звалищ та каналізаційного газу, введені в експлуатацію 01.01.2006-31.01.2012: 2,850 CZK (105 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції з біогазу зі звалищ та каналізаційного газу, введені в експлуатацію 01.01.2006-31.01.2012: 2,057 CZK (76 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію з 31.12.2011: 4,120 CZK (152 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію з 31.12.2012: 3,550 CZK (131 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію 01.01.2013-31.12.2013: 3,550 CZK (131 євро) за 1 МВт/годину зі спроможністю до 550 кВт; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію 01.01-31.12.2013: 3,040 CZK (113 євро) за 1 МВт/годину з потужністю понад 550 кВт; - горіння шахтного газу із закритих шахт з 31.12.2012: 2,850 CZK (105 євро) за 1 МВт/годину <p>Електростанції біогазу, які використовують анаеробне бродіння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2012, які одночасно виробляють та ефективно використовують термальну енергію: 4,120 CZK (152 євро); - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2012 та які не виробляють термальної енергії: 3,550 CZK (131 євро)
Гідроенергія	Електростанції з максимальною потужністю до 10 МВт	<p>Малі діючі та модернізовані гідроелектростанції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію на 31.12.2004: 2,110 CZK (78 євро) за МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2005-31.12.2013: 2,705 CZK (100 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2014-31.12.2014: 2,652 CZK (98 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2015-31.12.2015: 2,600 CZK (96 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2016-31.12.2016: 2,549 CZK (94 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2017-31.12.2017: 2,214 CZK (82 євро) за 1 МВт/годину <p>Малі гідроелектростанції в нових місцях:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію 01.01.2006-31.12.2007: 3,005 CZK (111 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2008-31.12.2009: 3,180 CZK (118 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2010-31.12.2010: 3,456 CZK (128 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2011-31.12.2011: 3,379 CZK (125 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2012-31.12.2012: 3,522 CZK (130 євро) за 1 МВт/годину;

Тип енергії	Умови для отримання	Суми пільгових тарифів (без ПДВ)
		<ul style="list-style-type: none"> - введени в експлуатацію 01.01.2013-31.12.2013: 3,497 CZK (129 євро) за 1 МВт/годину; - введени в експлуатацію 01.01.2014-31.12.2014: 3,428 CZK (127 євро) за 1 МВт/годину; - введени в експлуатацію 01.01.2015-31.12.2015: 3,361 CZK (124 євро) за 1 МВт/годину; - введени в експлуатацію 01.01.2016-31.12.2016: 3,130 CZK (116 євро) за 1 МВт/годину; - введени в експлуатацію 01.01.2017-31.12.2017: 2,741 CZK (101 євро) за 1 МВт/годину
Біомаси	<ul style="list-style-type: none"> - Електроенергія повинна бути вироблена на електростанції СНР за наявності сертифіката від Міністерства промисловості та торгівлі - Тільки чисте спалювання біомаси на нових електростанціях - Максимальна потужність не повинна перевищувати 100 кВт - Установка повинна бути введена в експлуатацію до 31 грудня 2015 року 	<p>Тарифи варіюються залежно від технології, яка використовується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2008-31.12.2012: 2,630-4,580 CZK (97-170 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2013-31.12.2013: 2,060-3,730 CZK (76-138 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2014-31.12.2014: 1,310-3,335 CZK (48-123 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2015-31.12.2017: 1,245-3,263 CZK (46-121 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію станом на 31.12.2012: 1,460-2,830 CZK (54-105 євро) за 1 МВт/годину <p>Електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію станом на 31.12.2007: 2,530-3,900 CZK (94-144 євро) за 1 МВт/годину</p>

Примітка: сформовано автором на основі даних з офіційного сайту юридичної інформації про ВДЕ¹⁷

Зазначений тариф для вказаних в Таблиці 1 електростанцій гарантується на 20 років, винятком є гідроелектростанції, для яких тариф встановлюється на 30 років.

6.1.2. Преміальний тариф (зелений бонус)¹⁸

В серпні 2013 року чеський парламент прийняв поправку до Закону № 165/2012¹⁹, якою було скасовано схему преміальних тарифів для всіх технологій, окрім малих гідроелектростанцій, до кінця 2013 року. Нові інсталяції фотоелектрики та електростанції біогазу підтримувались тільки в

¹⁷ Legal sources of renewable energy. Feed-in-tariff. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/feed-in-tariff-act-on-the-promotion-of-the-use-of-res/lastp/119/>.

¹⁸ Legal sources of renewable energy. Premium tariff: green bonus. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/premium-tariff-green-bonus/lastp/119/>.

¹⁹ Act on Promoted Energy Sources and on Amendment of Some Laws (Act No. 165/2012 Coll.) Retrieved from: <https://www.iea.org/policiesandmeasures/pams/czechrepublic/name-22718-en.php>.

разі введення в експлуатацію до 31.12.2013. Вітрові, гідро-, геотермальні електростанції та електростанції біомаси, які введені в експлуатацію до 31.12.2015 та отримали дозвіл на будівництво до 02.10.2013, мають право на такий тип підтримки.

Оператори електростанцій можуть обирати схему бонусів для виробленої електроенергії (встановлена сума за 1 МВт/годину). Оператори електростанцій з ВДЕ отримують бонус на рівні найвищої ринкової ціни на електроенергію. Зелений бонус забезпечується на річній або погодинній основі.

Всі технології з ВДЕ мають право на преміальний тариф. Електроенергія, вироблена на електростанціях з ВДЕ потужністю вище 100 кВт (30 кВт для фото та 10 МВт для гідроелектростанцій), має право на бонус на погодинній основі.

Таблиця 2

Вимоги до електростанцій та можливі суми преміальних тарифів

Тип енергії	Умови для отримання	Суми зелених бонусів (річних)²⁰
Вітрова	- Тільки нові ВЕЦ з потужністю до 100 кВт, технології яких (особливо ротор та генератор) не старші 2 років	Тарифні ставки залежать від дати введення в експлуатацію: - 01.01-31.12.2010: 2,073 CZK (77 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2011: 2,017 CZK (75 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2012: 1,962 CZK (73 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2013: 1,794 CZK (66 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2014: 1,637 CZK (61 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2015: 1,560 CZK (58 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2016: 1,469 CZK (54 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2017: 1,430 CZK (53 євро) за 1 МВт/годину
Сонячна	- Тільки 1 інсталяція на дахах або фасадах з потужністю до 30 кВт - Інсталяції повинні бути введені в експлуатацію до 31.12.2013	З 01.01.2014 преміальні тарифи для нових інсталяцій фотоелектрики було скасовано. Тарифні ставки для інсталяцій фотоелектрики, введених в експлуатацію до 31.12.2013, залежать від дати їх фактичного запуску: - 01.01-31.12.2010: 13,377 CZK (495 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 30 кВт; - 01.01-31.12.2010: 13,366 CZK (495 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 30 кВт; - 01.01-31.12.2011: 6,047 CZK (224 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 30 до 100 кВт;

²⁰ Energy Regulatory Office Price Decision No.1/2017 of 2March2017 amending Energy Regulatory Office Price Decision No. 6/2016 of 25 November 2016 on regulated prices related to gas supply. Retrieved from: https://www.ero.cz/documents/10540/3000184/Price-decision_1-2017_ENG.pdf/3ace5172-daa5-454d-a0c8-9cf95d4811a5.

Тип енергії	Умови для отримання	Суми зелених бонусів (річних) ²⁰
		<ul style="list-style-type: none"> - 01.01-31.12.2011: 6,047 CZK (287 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 30 до 100 кВт; - 01.01-31.12.2011: 5,594 CZK (207 євро) за 1 МВт/годину з потужністю понад 100 кВт; - 01.01-30.06.2013: 6,102 CZK (226 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 30 кВт; - 01.01-30.06.2013: 2,991 CZK (111 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 5 кВт; - 01.01-30.06.2013: 2,364 CZK (88 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 5 до 30 кВт; - 01.07-31.12.2013: 2,536 CZK (94 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 5 кВт; - 01.07-31.12.2013: 1,932 CZK (72 євро) за 1 МВт/годин з потужністю від 5 до 30 кВт <p>Зелений бонус для інсталяцій фотоелектрики, введених в експлуатацію між 01.12.2010 та 31.12.2010, підлягають оподаткуванню на рівні 11% (винятком є інсталяції, інтегровані в будинки, з потужністю до 30 кВт). Оподатковується вся електроенергія, вироблена після 01.01.2014</p>
Геотермальна	Геотермальні електростанції з потужністю до 100 кВт, які введені в експлуатацію до 31.12.2015 та отримали дозвіл на будівництво до 02.10.2013	<p>Ставки тарифів залежать від дати введення в експлуатацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 01.01-31.12.2016: 2,696 CZK (100 євро) за 1 МВт/годину; - 01.01-31.12.2017: 2,630 CZK (97 євро) за 1 МВт/годину з потужністю від 5 до 30 кВт
Біогазу	<p>- Електроенергія повинна бути вироблена на електростанції для комбінованого виробництва тепла та енергії із застосуванням біогазу з більш ніж 30% рілля інших сільськогосподарських культур без різнотрав'я та зернових. Це дозволить зберегти ефективно використання як мінімум 50% первинної енергії, згенерованої з біомаси, з якої вироблено біогаз</p> <p>- Інсталяції повинні бути введені в експлуатацію до 31.12.2013</p>	<p>З 01.01.2014 преміальний тариф для електростанцій біогазу було скасовано. Тарифні ставки для електростанцій біогазу, введених в експлуатацію до 31.12.2013, залежать від дати введення в експлуатацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> - електростанції біогазу зі звалищ та каналізаційного газу, введені в експлуатацію 01.01.2006-31.01.2012: 2,210 CZK (82 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу зі звалищ та каналізаційного газу, введені в експлуатацію 01.01.2013-31.01.2013: 1,417 CZK (52 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію до 31.12.2011: 3,460 CZK (128 євро) за 1МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію до 31.12.2012: 2,910 CZK (108 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію 01.01.2013-31.12.2013: 2,590 CZK (107 євро) за 1 МВт/годину з потужністю до 550 кВт; - електростанції біогазу, введені в експлуатацію 01.01-31.12.2013: 2,380 CZK (88 євро) за 1 МВт/годину з потужністю понад 550 кВт; - горіння шахтного газу із закритих шахт до 31.12.2012: 2,210 CZK (182 євро) за 1 МВт/годину

Тип енергії	Умови для отримання	Суми зелених бонусів (річних) ²⁰
		<p>Електростанції біогазу, які використовують анаеробне бродіння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2012, які одночасно виробляють та ефективно використовують термальну енергію: 3,460 CZK (128 євро) за 1 МВт; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2012 та які не виробляють термальної енергію: 2,890 CZK (107 євро)
Гідроенергія	Тільки малі ГЕЦ з потужністю до 10 МВт	<p>Малі існуючі ГЕЦ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію до 31.12.2004: 1,470 CZK (54 євро) за 1 МВт; - введені в експлуатацію 01.01.2005-31.12.2013: 2,065 CZK (76 євро) за 1 МВт <p>Модернізовані ГЕЦ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію до 31.12.2013: 2,065 CZK (76 євро) за 1 МВт <p>Малі існуючі та модернізовані ГЕЦ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2014: 2,012 CZK (75 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2015: 1,960 CZK (73 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2016: 1,909 CZK (71 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2017: 1,574 CZK (58 євро) за 1 МВт/годину <p>Нові малі ГЕЦ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2007: 2,365 CZK (88 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01.2008-31.12.2009: 2,540 CZK (94 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2010: 2,816 CZK (104 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2011: 2,739 CZK (101 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2012: 2,882 CZK (107 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2013: 2,857 CZK (106 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2014: 2,788 CZK (103 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2015: 2,721 CZK (101 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2016: 2,490 CZK (92 євро) за 1 МВт/годину; - введені в експлуатацію 01.01-31.12.2015: 2,101 CZK (78 євро) за 1 МВт/годину
Біомаси	- Електроенергія повинна бути вироблена на електростанції CHP за наявності сертифіката від	Тарифи варіюються залежно від технології, яка використовується:

Тип енергії	Умови для отримання	Суми зелених бонусів (річних) ²⁰
	Міністерства промисловості та торгівлі - Тільки чисте спалювання біомаси на нових електростанціях - Дозвіл на будівництво видано до 02.10.2013, та електростанція повинна бути введена в експлуатацію до 31.12.2015	- нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2008-31.12.2012: 1,970-3,920 CZK (73-145 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01-31.12.2013: 1,400-3,070 CZK (52-114 євро) за 1 МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.-31.12.2014: 650-2,675 CZK (24-99 євро) за 1МВт/годину; - нові електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію 01.01.2015-31.12.2017: 585-2,603 CZK (22-96 євро) за 1 МВт/годину; - існуючі електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію до 31.12.2012: 800-2,170 CZK (30-80 євро) за 1 МВт/годину; - електростанції чистої біомаси спалювання, введені в експлуатацію до 31.12.2007: 1,870-3,240 CZK (69-120 євро) за 1 МВт/годину

Примітка: сформовано автором на основі даних з офіційного сайту юридичної інформації про ВДЕ²¹

Річні зелені бонуси встановлюються Офісом з регулювання енергетики для кожного з операторів ВДЕ окремо на наступний календарний рік. Сума річних бонусів повинна покрити щонайменш різницю між ціною купівлі та прогнозованою річною ринковою ціною за годину. Сума погодинних бонусів встановлюється на основі ринкової ціни на електроенергію на ринку електроенергії, де провадяться угоди (day-ahead market); ця сума може змінюватися щогодини і повинна принаймні покривати різницю між ціною купівлі та досягнутою ринковою ціною за годину.

Зелений бонус для всіх типів енергії гарантується впродовж 20 років, гідроенергія є винятком – для неї зелений бонус буде сплачуватися 30 років.

Порівняльний аналіз пільгового тарифу та зеленого бонусу надано в Таблиці 3, детальніший опис тарифів представлено в Таблицях 1-2.

²¹ Legal sources of renewable energy. Premium tariff. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/premium-tariff-green-bonus/lastp/119/>.

Порівняльний аналіз пільгового тарифу та зеленого бонусу²²

Вид енергії	Вимоги	Преміальний тариф (введення в експлуатацію до 31.12.2013), євро/МВт	Зелений бонус (введення в експлуатацію до 31.12.2013), євро/МВт
Вітрова (до 100 кВт)	Якщо власник електростанції отримав дозвіл на будівництво до 02.10.2013	77,34	57,27
Сонячна на дахах (до 30 кВт)	Якщо електростанцію введено в експлуатацію до кінця 2013 року	88,65-109,08	65,58-89,01
Малі ГЕЦ (до 10 МВт)	В разі реконструкції або первинної здачі в експлуатацію	73,47-126,59 107,43-138,62	44,47-57,15 78,43-87,19
Чиста біомаса на станціях СНР (до 100 кВт)	Якщо власник електростанції отримав дозвіл на будівництво до 02.10.2013	75,15-136,07	36,48-97,4

6.1.3. Субсидії²³ (в рамках програми «Підприємництво та інновації для досягнення конкурентоспроможності»²⁸)

Програмою передбачено виділення субсидій для малих, середніх та великих компаній на суму від 1 млн до 100 млн CZK (приблизно від 37 тис. до 3,7 млн євро) для проектів ВДЕ, включаючи енергію біомаси, біогазу (для біомаси та біогазу пріоритетність надається станціям СНР з максимальною потужністю 10 МВт) та гідроенергію з потужністю електростанцій до 10 МВт²².

Суми субсидії для малих ГЕЦ, СНР з біомаси та ТЕЦ з біомаси диференціюються залежно від розміру (основа для розрахунку є поточні витрати* компанії):

- малі компанії (до 49 працівників): до 80% поточних витрат;
- середні компанії (50-249 працівників): до 70% поточних витрат;
- великі компанії (250 та більше працівників): до 60% поточних витрат.

Також згідно з програмою «Підприємництво та інновації для досягнення конкурентоспроможності» для кожної сфери передбачено ліміти допомоги²²:

- для розподілу тепла та біогазу з існуючих станцій біогазу – ліміт у 150 млн CZK (приблизно 5,5 млн євро);
- для комбінованого виробництва біомаси спалювання – ліміт у 140 млн CZK (приблизно 5,2 млн євро);
- для ТЕЦ від спалювання біомаси – ліміт у 20 млн CZK (приблизно 740 тис. євро);

²²Renewable energy snapshot: Czech Republic. Retrieved from: <http://www.eurasia.undp.org/content/dam/rbec/docs/Czech%20Republic.pdf?download>.

²³ Legal sources of renewable energy. Subsidy. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-e/t/promotion/aid/subsidy-i-operational-programme-business-and-innovation-for-competitiveness-oppik/lastp/119/>.

²⁸ Operational Programme Enterprise and Innovations for Competitiveness. Retrieved from: <http://www.czechinvest.org/en/operational-programme-entrepreneurship-and-innovations-for-competitiveness>.

- для малих ГЕЦ ліміт у 50 млн CZK (1,8 млн євро).

Максимальний розмір загальної субсидії на проведення екологічних досліджень – 350 тис. CZK (приблизно 13 тис. євро).

В рамках програми підтримується будівництво або реконструкція станцій, що генерують електроенергію та енергію для опалення, в яких вироблена енергія призначена в першу чергу для розподілення в мережі, ніж для власного споживання. Якість та практична значимість проекту відносно користі для навколишнього середовища та економічної ефективності є важливими чинниками прийняття рішення при оцінці та виборі проекту.

Технологіями, які мають право на отримання субсидій, є енергія біомаси, біогазу та гідроенергія. Що стосується біомаси та біогазу, то пріоритетність надається станціям СНР з максимальною потужністю 10 МВт. Для гідроенергії підтримка виділяється на будівництво, реконструкцію або модернізацію малих ГЕЦ з потужністю до 10 МВт.

Суми субсидій залежать від розміру компанії та є такими²⁴ (основою для розрахунку є поточні витрати* компанії):

- малі компанії (до 49 працівників): до 80% поточних витрат;
- середні компанії (50-249 працівників): до 70% поточних витрат;
- великі компанії (250 та більше працівників): до 60% поточних витрат.

Суми субсидій для розподілу тепла та біогазу з існуючих станцій біогазу²⁴ (основою для розрахунку є поточні витрати* компанії):

- для малих компаній - до 50% поточних витрат;
- для середніх компаній - до 40% поточних витрат;
- для великих компаній - до 30% поточних витрат.

Суми допомоги на проведення екологічних досліджень є тотожними як для розподілу тепла, так і для біогазу з існуючих станцій біогазу.

Проекти повинні бути реалізовані поза межами Праги. Донором субсидій виступає Європейський фонд регіонального розвитку, пізніше вони розподіляються Міністерством промисловості та енергетики Чехії.

6.1.4. Система звільнення від оподаткування (податок на прибуток)

Згідно з параграфом 40 Закону № 586/1992 «Про податок на прибуток»²⁵ на звільнення від сплати податку на прибуток мають право такі установки:

- малі ГЕЦ з потужністю до 1 МВт;

²⁴ Programme: renewable energy sources – call I. Retrieved from: <http://www.czechinvest.org/data/files/renewable-energy-sources-call-i-resume-5459.pdf>.

* **Примітка:** до поточних витрат у разі субсидіювання належать: основні засоби, нематеріальні активи, екологічні дослідження.

²⁵ Act No. 586/1992 Coll. On Income Taxes. Retrieved from: <http://www.czechlegislation.com/en/586-1992-sb>.

- ВЕЦ;
- теплові насоси;
- сонячні інсталяції;
- інсталяції, які виробляють та використовують біогаз;
- енергія біомаси або інсталяції генерації тепла;
- інсталяції, що генерують біологічні речовини легкого розпаду, які є законодавчо визначеними.

Звільнення від оподаткування тривало п'ять років плюс той рік, в якому відбувалося введення електростанції в експлуатацію.

6.1.5. Зміна підходів щодо податкового регулювання проектів ВДЕ²⁶

У 2012 році із прийняттям Закону № 165/2012²⁷ згідно з ч. 4 ст. 12-22 було введено збір за електроенергію з сонячного випромінювання (levy on electricity from solar radiation), який стягувався в разі отримання відшкодування з ПДВ проектами із сонячної енергетики та нараховувався на чисту суму цього відшкодування. СЕЦ з потужністю до 30 кВт були звільнені від сплати збору²⁸. Ставка в разі отримання відшкодування ПДВ для електростанцій, що функціонують за схемою пільгового тарифу (державна ціна покупки), становила 26%, а за преміальним тарифом (зеленим бонусом) – 28%.

У 2013 році податковий режим було продовжено за нижчою ставкою: за пільговим тарифом 10% та за преміальним тарифом – 11%. Електростанції, введені в експлуатацію у 2010 році, мали сплачувати цей податок у період підтримки за пільговим або преміальним тарифом. Інсталяції фотоелектрики на дахах або фасадах із потужністю до 30 кВт звільнені від сплати сонячного податку²⁹.

6.2. Схеми підтримки ТЕЦ з ВДЕ

- Субсидії.
- Механізм податкового регулювання (ТЕЦ з ВДЕ звільнені від сплати податку на нерухоме майно).

²⁶ Legal sources of renewable energy. Tax Regulation Mechanism. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-hc/t/promotion/aid/tax-regulation-mechanism-exemption-from-real-estate-tax/lastp/119/>.

²⁷ Act on Promoted Energy Sources and on Amendment of Some Laws (Act No. 165/2012 Coll.) Retrieved from: https://www.eru.cz/documents/10540/473304/165_2012_AJ.pdf/5e2856ee-dbb6-4e0f-891a-ef771f5511cf.

²⁸ Czech Republic brings in solar tax. Retrieved from: <http://www.sunwindenergy.com/news/czech-republic-brings-solar-tax>.

²⁹ Renewable energy snapshot: Czech Republic. Retrieved from: <http://www.eurasia.undp.org/content/dam/rbec/docs/Czech%20Republic.pdf?download>.

6.2.1. Субсидії²⁷

Установки з біомаси та сонячні термальні колектори мають право на підтримку. Тільки індивідуальні проекти (до 50 млн євро загальної вартості проекту) мають право на підтримку.

Субсидії виділяються із Солідарного фонду ЄС (Cohesion Fund), бенефіціаром виступає Міністерство екології, яке розподіляє кошти серед обраних проектів. Держава виділяє підтримку на рівні до 15% від вартості проекту.

6.2.2. Механізм звільнення від сплати податку на нерухоме майно

Майно, яке використовується виключно для генерації тепла з біогазу, біомаси, гідротермальної, геотермальної енергії, або теплові насоси звільнено від сплати податку на нерухоме майно (детальніше умови описано в Таблиці 4).

Таблиця 4

Технології, які мають право на звільнення від сплати податку на нерухоме майно	
Вид енергії	Умови
Біогаз	В разі, якщо тепло розподіляється в мережу або постачається іншим споживачам
Біомаса	В разі, якщо тепло виробляється не через пряме спалювання біомаси
Геотермальна	В разі, якщо вироблене тепло постачається іншим споживачам
Аеротермальна	В будь-якому випадку
Гідротермальна	Для малих ГЕЦ з максимальною потужністю до 1 МВт

6.3. Інституційна підтримка ВДЕ в Чехії

Органи, які є відповідальними за механізми підтримки ВДЕ в Чехії, представлені в Таблиці 5.

Таблиця 5

Відповідальність органів за політику підтримки ВДЕ в Чехії ²⁹		
Організація	Рівень відповідальності	Веб-сайт
Міністерство промисловості та торгівлі	Сектор енергетики та сировини відповідальний за національну енергетичну політику	www.mpo.cz/en/
Офіс енергетичного регулювання	- Впровадження річних преміальних та пільгових тарифів - Видача ліцензій підприємствам енергетичної галузі	www.eru.cz/
Ринковий оператор Чехії (OTE)	- Організація торгів на ринку електроенергії - Укладення угод щодо пільгових та преміальних тарифів з реципієнтами	www.ote-cr.cz/
Оператор передачі електроенергії (CEPS)	- Обслуговування та розвиток національної електричної мережі - Розподілення приватизоване між 8 регіональними компаніями, які укладають контракти з операторами ВДЕ за пільговими тарифами	www.ceps.cz/
Компанія Czech Invest	Державне інвестиційне агентство, метою якого є залучення, консультування та сприяння співпраці з потенційними інвесторами	www.czechinvest.org/en

²⁷ Legal sources of renewable energy. Subsidy II. Retrieved from: <http://www.res-legal.eu/search-by-country/czech-republic/single/s/res-hc/t/promotion/aid/subsidy-ii-operational-programme-environment/lastp/119/>.

Можливості щодо фінансування проектів ВДЕ в Чехії наведено у Таблиці 6.

Таблиця 6

Можливості щодо фінансування проектів ВДЕ в Чехії³²

Організація, що фінансує	Деталі	Веб-сайт
Міністерство промисловості та торгівлі	Програма «Еко-енерджі» передбачає кредити для малих та середніх енергетичних компаній до 50 млн CZK (приблизно 2 млн євро) за фіксованою річною процентною ставкою в 1% на період до 15 років або пряме субсидіювання залежно від регіону та розміру підприємства (максимум 50% інвестиційних коштів)	www.mpo.cz/default.html
Міжнародна фінансова корпорація	Кредити для приватних, технічно оснащених та екологічно сприятливих проектів до 35% інвестиційних коштів, переважно забезпечених через посередників	www.ifc.org/
Підтримка з ЄС: - Європейський Інвестиційний фонд; - Європейський Інвестиційний банк; - Структурні фонди	Кредити та гарантії надаються через фінансових посередників Чехії (Bank BGZ, регіональну компанію Towarzystwo Inwestycyjne)	www.europa.eu/youreurope/business/finance-support/access-to-finance/

Отже, виробники електроенергії з ВДЕ не можуть одночасно користуватися пільговим тарифом та зеленими бонусами, але можуть отримувати одночасно фінансову підтримку за схемою зелених бонусів та звільнення від сплати податку на прибуток. Крім того, виробникам електроенергії та енергії для систем опалення й охолодження з ВДЕ можуть надаватися позики за нижчою процентною ставкою. Також виробники енергії для систем опалення та охолодження з ВДЕ мають право на схеми підтримки з європейських структурних фондів, звільнені від сплати податку на нерухоме майно, отримують пряме та непряме субсидіювання.

ВИСНОВКИ

Активна фаза стимулювання ВДЕ в Чеській Республіці почалася з прийняттям у 2006 році Закону № 180/2005 «Про стимулювання виробництва електроенергії з ВДЕ», основними положеннями якого стала обов'язкова купівля виробленої електроенергії впродовж 15 років, отримання зелених бонусів та гарантоване підключення до мережі.

В рамках державної програми «Стимулювання енергоефективності та виробництва ВДЕ» від 2008 року передбачалося субсидіювання до 40% від інвестованих коштів або інвестування в системи опалення з ВДЕ. Операційною програмою «Підприємство та інновації» на 2007-2013 роки було передбачено екоенергетичні субсидії для малих та середніх підприємств, метою функціонування яких було використання ВДЕ, на рівні до 50% інвестованих коштів.

Сутність операційної програми «Навколишнє середовище» на 2007-2013 роки полягала в інвестуванні виробництва електроенергії з ВДЕ некомерційними підприємствами (будівництво та реконструкція електростанцій з ВДЕ та електростанцій СНР з ВДЕ до 40% інвестованих коштів). Також застосовувалася підтримка в рамках Регламенту ЄС № 782/2003 «Про впровадження правил щодо схем підтримки агропромислової політики та фермерів», яка включала фінансування вирощування сільськогосподарських культур з метою виробництва електроенергії (до 45 євро на 1 га кожної культури).

У 2010 році було прийнято Національний відновлювано-енергетичний план дій Чехії, в якому було передбачено цілі щодо загального споживання енергії до 2020 року на рівні 14% (на 2015 рік – 12%). Невисокі заплановані темпи зростання пов'язані також із дуже ускладненою процедурою отримання дозволів на будівництво електростанцій з ВДЕ (від підготовки до введення в дію потрібно до 196 місяців).

В межах Національного відновлювано-енергетичного плану дій Чехії до 2020 року передбачені такі механізми стимулювання ВДЕ:

- схема пільгових тарифів (встановлений тариф на період від 20 до 30 років для електростанцій з ВДЕ з потужністю до 100 кВт залежно від дати введення в експлуатацію та видачі дозволів на будівництво);
- схема преміальних тарифів або зелених бонусів (топова ринкова ціна на електроенергію для електростанцій з ВДЕ на річній або погодинній основі на період від 20 до 30 років, бонуси встановлюються щорічно Офісом з регулювання енергетики для кожного з операторів ВДЕ окремо, сума річного бонусу встановлюється для покриття різниці між ціною купівлі та прогнозованою ринковою ціною. Погодинні бонуси можуть змінюватися щогодини на основі ринкової ціни на електроенергію та повинні покривати різницю між ціною купівлі та ринковою ціною за годину і є доступними для електростанцій з потужністю понад 100 кВт);
- схема субсидіювання електроенергії (субсидійні гранти розміром від 37 тис. до 3,7 млн євро переважно для електростанцій, призначенням згенерованої електроенергії в яких є не власне споживання, а розподілення в мережу);

- схема субсидіювання систем опалення з ВДЕ (субсидії від Солідарного фонду ЄС до 50 млн євро для установок з біомаси та сонячно-термальних колекторів, держава при цьому повинна виділяти до 15% коштів);
- механізм податкового регулювання (звільнення від сплати податку на нерухоме майно з майна, яке використовується виключно для генерації тепла з біогазу, біомаси, гідротермальної або геотермальної енергії).